



Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки



Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

практикують студенти, можуть бути ефективними.

До таких практик, за нашими даними, можна, зокрема, віднести методики майндфулнесс, регулювання емоцій, тілесні практики, управління стресом та самоспівчуття, які можемо порекомендувати постійно практикувати з метою підтримки і розвитку стійкості [1]. Також студентам допомагає підтримувати власну стійкість в часи війни, на їх думку, сила духу і оптимізм, адекватність, відстороненість від щоденних новин, спорт, гумор, віра, музика, сон та хобі.

Література:

1. Коробанова О. Л., Прокопенко Г. С. Стійкість студентів університетів під час війни. Психологія глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 20-21 вересня 2024 року. Одеса, 2024. С. 184-188.

УДК 316.6:159.923.2:316.728-053.6(043.2)

СВІТЛАНА КОСТЮ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

СВІТЛАНА АЛМАШІ

старший викладач кафедри психології

Мукачівський державний університет

ОЛЬГА ГОРОДНІЧЕНКО

здобувачка вищої освіти

Мукачівський державний університет

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ САМООРГАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Існує кілька підходів до визначення сутності поняття самоорганізації: особистісний, діяльнісний, особистісно-діяльнісний і технічний, які, у свою чергу, визначають структуру здатності до самоорганізації. У межах особистісного підходу дослідники (М. Дьяченко, Т. Єгорова, Л. Кандибович та ін.) під самоорганізацією розуміють комплекс особистісних властивостей, що дозволяє суб'єкту ефективно організовувати власну діяльність: мотивація, волевільні зусилля, інтелект, риси характеру, типологічні особливості тощо.

Проведений нами теоретичний аналіз показує, що зазначена проблема є найменш вивченою частиною загальної проблеми активності особистості, інтенсивне вивчення якої упрозорюється сьогодні. Як у вітчизняній, так і в зарубіжній психології відсутня цілісна концепція системи самообмеження особистості, немає її чіткого опису ні на феноменологічному рівні, ні на процесуальному. Разом з тим у сучасній психології накопичений багатий експериментальний матеріал у цій галузі, що вимагає свого узагальнення, перевірки й наукового осмислення.

Самоорганізація як психологічний феномен включає: мотивацію, цілепокладання та самодисципліну. Мотивація є фундаментальною складовою самоорганізації, адже саме вона розкриває, чому людина вирішує діяти, ставити цілі та реалізовувати їх. Це внутрішній або зовнішній процес, який

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

спонукає до діяльності, підтримує її та спрямовує на досягнення результатів. В контексті самоорганізації, мотивація виконує кілька ключових функцій.

1. Ініціює дію – допомагає зробити перший крок до організації власного часу чи ресурсу.

2. Спрямування зусиль – мотивація готова будувати конкретний напрямок дій, забезпечуючи фокус на пріоритетних завданнях. У самоорганізації ця функція особливо важлива.

3. Регулювання інтенсивності зусиль (зокрема темпи виконання завдання та міра залученості в процес).

4. Підтримка активності (персеверація) – ця функція забезпечує збереження стійкості досягнення цілей, навіть у випадку труднощів чи невдач. В контексті самоорганізації мотивація підтримує стійкість до зовнішніх перешкод і здатність адаптуватись до соціальних вимог.

5. Саморефлексія – дає можливість аналізувати власні дії, опрацьовувати помилки та покращити ефективність процесу.

Таким чином, мотивація є невід'ємною складовою самоорганізації, оскільки вони пропонують ініціативу, спрямованість, стійкість і задоволення від діяльності. Розуміння цих функцій дозволяє краще управляти власним часом, ресурсами та життям. Одним із компонентів самоорганізації є цілепокладання. Особливо важливий цей процес для молоді, яка знаходиться на етапі становлення особистості та визначення життєвих орієнтирів. Цілепокладання охоплює процес усвідомленого вибору, формулювання та досягнення цілей.

Проникнення поняття самоорганізації в царину соціально-гуманітарної дисципліни відбулося через економічну науку. Якщо в природничих дисциплінах це поняття ототожнювалося з синергією то в економічних воно одержало ім'я самоменеджменту. Самоменеджмент як галузь економічної науки виник наприкінці XX століття у відповідь на політичні та економічні кризи, які вимагали особливих умінь від людей, що приймають рішення.

Перше наукове обґрунтування поняття було запропоновано Б. Скіннером, який досліджував наукові підходи до організації людської діяльності. Його послідовники німецькі дослідники Бербель і Швальбе обґрунтували теорію практичного самоменеджменту, гаслом якої стало: «Для досягнення успіху треба вміти керувати собою». В сучасній системі вищої освіти в США обов'язковою дисципліною освітніх програм є самоменеджмент. Основна мета цього навчального компоненту – навчити студентську молодь максимально використовувати власний потенціал, самостійно організовувати свою життєдіяльність і вирішувати проблемні ситуації, як на роботі, так і в особистому житті.

Психологічні особливості поведінки та внутрішньоособистісного стану сучасної студентської молоді в Україні значно трансформувалися через низку кризових явищ, таких як: тривалий період дистанційного навчання, пандемія COVID-19 та військова агресія. Ці фактори мають значний вплив на емоційне, соціальне та когнітивне функціонування студентів:

1. Емоційна нестабільність і підвищений рівень стресу зумовлені

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

тривалою пандемією, військовою агресією та травматичним досвідом призвели до наступних змін.

2. Адаптація до дистанційного навчання.
3. Резистентність та пошук ресурсів для адаптації.
4. Емоційне вигорання.
5. Мігрантський досвід.
6. Соціальна солідарність: у багатьох молодих людей зросло відчуття колективної відповідальності, бажання допомогти іншим та будувати майбутнє країни.
7. Зростання тривожності через нестабільність: економічні труднощі, зміни в освітній системі та невизначені кар'єрні перспективи викликають у студентів відчуття невпевненості у майбутньому та доцільності власних дій.

Література:

1. Ващенко І. В., Ананова І. В. Особистість та життєві ситуації у концептуальному просторі психологічної науки. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. Вип. 46. С. 59–88.
2. Психологічні технології самодетермінації розвитку особистості: монографія / І. В. Данилюк та ін. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 192 с.

УДК 659.1:316.658.4:159.922(043.2)

СВІТЛАНА КОСТЮ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

СВІТЛАНА АЛМАШІ

старший викладач кафедри психології

Мукачівський державний університет

РУСЛАН ПОПОВИЧ

здобувачка вищої освіти

Мукачівський державний університет

ВПЛИВ РЕКЛАМИ НА СВІДОМІСТЬ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ РАКУРС

Реклама в світі бізнесу спрямовує на споживача величезну кількість інформації. Психологічний вплив рекламної інформації проявляється у процесах переробки рекламних повідомлень – емоціях, думках, можливих рішеннях, що обумовлюють конкретні поведінкові акти покупця.

Автори популярного підручника "Сучасна реклама" К.Бове і У.Аренс визначають рекламу таким чином: "це неперсоніфікована передача інформації, що зазвичай оплачувана і зазвичай має характер переконання про продукцію, послуги або ідеї відомими рекламодавцями за допомогою різних носіїв". Важливою ланкою в цьому визначенні є згадка про характер переконання і спрямованість на масову аудиторію. Визначення реклами, запропоноване іншими американськими фахівцями Біля. Уеллсом, Дж. Бернетом і С.Моріарті як би об'єднує два наведених вище. "Реклама – це сплачена, неособиста комунікація, здійснювана ідентифікованим спонсором і що використовує засоби масової інформації з метою схилити (до чогось) або вплинути (якось)